

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

2015. február 26.

Beregszász

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

„A tudás integrációjának támogatásával az ... egyetemnek sajátos feladata a hit és az értelem dialógusának elősegítése, hogy még láthatóbbá váljon az, ahogy a **hit és az értelem harmonikusan tanúsítják az igazság egységét**. Miközben minden tudományág megtartja integritását, és megvannak a saját módszerei, ez a dialógus azt mutatja be, hogy „a módszeres kutatás a tudomány minden ágában, ha az igazán tudományos módon történik, és összhangban van az erkölcsi normákkal, a hittel soha nem kerül ellentétbe. **Mert a világ dolgai és a hit eszméi egyazon Istentől erednek**”. Az igazság megismerésének két eltérő szintje közötti élenk kölcsönhatás az igazság még nagyobb szeretetéhez vezet, és hozzájárul az emberi élet és az isteni teremtés céljának még átfogóbb felismeréséhez.

A tudás az embert szolgálja, ezért az ... egyetemen a kutatás mindig az etikai és morális vonatkozások figyelembevételével folyik. Ez vonatkozik a módszertanra és az eredményekre is. Ennek a szempontnak minden kutatásban jelen kell lennie, de különösen fontos a természettudomány és a technika területén. „Fontos, hogy meggyőződünk az etika elsőbbségéről a technikával szemben, a személy elsőbbségéről a tárgyakkal szemben, a lélek magasabbrendűségéről az anyaggal szemben. **Az ember ügyeit csak akkor szolgáljuk, ha a tudás a lelkiismerethez kapcsolódik. A tudomány művelői csak akkor szolgálják igazán az emberiséget, ha megőrzik azt a tudatot, hogy az ember magasabb rendű a világnál, az Isten pedig az embernél**”.

II. János Pál pápa

*EX CORDE ECCLESIAE kezdetű apostoli rendelkezése
a katolikus egyetemekről, 1990. augusztus 15-én.*

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Programfüzet

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Program

9.00 Megnyitó

Marosi István

főiskolai lelkész, GörögKör

Dr. Orosz Ildikó

elnök, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

9.15 Bevezető előadás:

Dr. Gyurkovics Miklós

teológiai tanár, Szent Atanáz Görögkatolikus

Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza

A tudomány lelke

– posztmodern kihívások antik szemszögből

Az előadás a természettudomány és a metafizika kapcsolatát szeretné bemutatni az antik bölcseleten keresztül.

A legfőbb kérdések a posztmodern társadalom és metafizika kapcsolatára, illetve az anyag és a lélek kapcsolatára térnek ki, és annak lehetséges szociológiai következményeit tárgyalja.

9.45 Pályaművek bemutatása

– Történelem szekció

– Teológia és társadalomtudomány szekció

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Az értékelő bizottság tagjai:

Történelem szekció:

Elnök:

Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya

igazgató, II. RFKMF Apáczai Csere János Könyvtár

Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

Tagok:

Dr. Csatáry György

tanszékvezető, II. RFKMF Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

Zubánics László

dékanhelyettes, Ungvári Nemzeti Egyetem

Dr. Radvánszky Ferenc

főiskolai tanár, II. RFKMF Történelem és Társadalomtudományi Tanszék

Demkó Ferenc

esperes, Beregszászi Esperesi Kerület

Teológia és társadalomtudomány szekció

Elnök:

Dr. Gönczy Sándor

főiskolai tanár, II. RFKMF Földtudományi és Turizmus Tanszék

Tagok:

Dr. Gyurkovics Miklós

teológiai tanár, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Dr. Berghauer Sándor

főiskolai tanár, II. RFKMF Földtudományi és Turizmus Tanszék

Dr. Szolánszki Ágoston

teológiai tanár, Boldog Romzsza Tódor Teológiai Akadémia

Nánási-Molnár Anita

Momentum Doctorandus

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Történelem szekció

Becske Pál

Az első keresztes hadjárat történelmi előzményei és okai
(vt.: Buhari Csaba)

Bodnár Alexandra

Egyház, vallás és a szovjet ideológia Kárpátalján
1953-64 között
(vt.: Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya)

Danku Ágnes

Egy '56-os magyar menekülése
(vt.: Dr. Mathey Éva)

Kisnémet László

A pannonhalmi bencések és az 1945-ös földreform
(vt.: Dr. Balogh Margit)

Popovics Roxána

Ártatlanul elítélve... Balogh Sándor eszenyi református
lelkész elhurcolása
(vt.: Molnár D. Erzsébet)

Suslik Ádám

Az Ungvári Papnevelő Intézet diákjai, mint tábori lelké
szek az első világháborúban
(vt.: Dr. Balla Tibor)

Togyeriska Erika

Kárpátaljai Holokauszt beregszászi zsidó családok visz-
szaemlékezéseinek tükrében
(vt.: Dr. Prepuk Anikó)

Veres Szabolcs

A Katolikus Ifjúsági Egyesület működése Kárpátalján
1939-1944 között
(vt.: Dr. Ferkó Okszana)

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Teológia és társadalomtudomány szekció

Cséke Katalin

A református és római katolikus egyház törekvései a
roma tanulók hátrányainak leküzdése érdekében Kárpátalján
(vt.: Dr. Fónai Mihály)

Hoványi Márton

A vágy teológiája Nüsszai Szent Gergelynél
(vt.: Dr. Puskár Attila)

Molnár Szabina

A görög katolikus liturgia archaikus és idegen szavainak
ismerete Tiszabökény lakosai körében
(vt.: Dr. Csernicskó István)

Nagy Tamás

Ökoteológia a Liturgiában
(vt.: Nyírán János, Th.Lic.)

Szaplonczy Máté

Egyház a családokért
(vt.: Dr. Dr. Máté-Tóth András)

Tóth Attila

A vallási turizmus vonzerőinek idegenforgalmi feltárása
a Volóci járásban
(vt.: Dr. Berghauer Sándor)

Varga Csaba

A „gender mainstreaming” keresztény szemmel
(vt.: Dr. Soltész János)

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Becske Pál

Ungvári Nemzeti Egyetem, Történelem Kar

Az első keresztes hadjárat történelmi előzményei és okai

(vt.: Buhari Csaba)

A keresztes hadjáratok az érett középkor legnagyobb egyház által szentesített militáns vállalkozásai voltak s egyben a legszínesebbek is, mivel a korabeli Európa jellegzetes társadalmi rétegeinek többsége képviseltette magát e hadjáratokban: lovagok, kereskedők, papok, parasztok és koldusok egyaránt. A XI. század végén hatalmas keresztény néptömegek indultak el Európa különböző égtájai felől a történelmi Szíria és Palesztina területére, hogy felszabadítsák Jeruzsálem szent városát s ott élő hittestvéreiket az általuk hitetlennek bélyegzett muszlimok fennhatósága alól.

De valóban a keresztény értékrend vezérelte az első keresztes hadjárat résztvevőit, vagy netalán a különböző társadalmi csoportokra levetíthető öncélú világi értékek megszerzésének lehetősége?

A legfontosabb kérdés azonban mégis a következő: hogyan és mi okból vált a korabeli római katolikus egyház egy fegyveres hadjárat fő szervezőjévé, melynek ideológiája teljesen szemben állt a kereszténység értékrendjével s ebből eredő tanításaival?

Munkámban többek között e problémakört vizsgálom, azonban hogy helytálló megállapításokkal szolgálhassak, szükségszerű és elengedhetetlen a XI. századi nyugat Európa szociális-gazdasági, politikai és egyházi viszonyainak nagy vonalakban történő bemutatása, kitekintve Bizánc, továbbá a történelmi Szíria és Palesztina korabeli történelmi viszonyainak alakulására.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Bodnár Alexandra

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Egyház, vallás és a szovjet ideológia Kárpátalján 1953-64 között

(vt.: Szamborovszkyné Dr. Nagy Ibolya)

A munkában a kárpátaljai történelmi egyházak működését és az ellenük irányuló szovjet ateista ideológiai munkát vizsgálatuk meg Kárpátalja magyarsága körében, az 1953–1964-es időszakban. A szovjet hatalom ideológiájának egyik legfőbb eleme a vallás elleni harc, amely már a vidék megszállása után közvetlenül megkezdődött és a hrucsovi rendszerben tovább folyt.

A hrucsovi olvadás évtizedében az egyházakkal szembeni hivatalos politika nem változott. Tovább folyt a vallás elleni harc, a tudományos ateizmus terjesztése, a szovjet típusú állampolgárra vonatkozó elképzelések megvalósítására irányuló munka. A vallási élet a templomok falai közé szorult. A helyi történelmi egyházak mellé a pravoszlávia lépett, magába olvasztva az egyik legtöbb hívet számláló görögkatolikus egyházat. Az egykori vallási vezetőkről, politika börtöneikből szabadulva, a hatalom szigorú mindenre kiterjedő nyilvántartást vezetett.

Célunk a munkával, hogy bemutassuk a kor ideológiai munkájának egyik szegmensét, amely a vallás és helyi történelmi egyházak ellen irányult. A szovjethatalom célja a vidék lakosságának szovjet mintán alapuló, ateista és hithű kommunista állampolgárrá történő átnevelése volt és ehhez szorosan hozzájárult a vallás és az egyházak elleni kíméletlen fellépés. A szovjet vezetés által meghirdetett tudományos ateizmus terjesztése, értékrendben való beillesztése, a nem régiben megszerzett területen, hatalmas munkát igényelt.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Danku Ágnes

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Egy '56-os magyar menekülése

(vt.: Dr. Mathey Éva)

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc sokak életét megváltoztatta. Előadásomban szeretnék rávilágítani arra, hogyan befolyásolta e történelmi esemény egy adott személy életét. Ez a személy pedig anyai nagypapám testvére, Türk Károly, aki az '56-os forradalom miatt kénytelen volt az Amerikai Egyesült Államokba emigrálni. Önéletrajzi könyvének segítségével, életútját követve nyerhetünk betekintést az 1950-es évek Magyarországaiba, a forradalom egyes eseményeibe, Ausztria és az Amerikai Egyesült Államok menekültekkel kapcsolatos politikájába, valamint arról is képet kaphatunk, hogyan éltek a hontalan emberek a menekülttáborokban. Végül pedig megtudhatjuk, hogyan tudott Károly megállni a saját lábán egy távoli országban nyelvtudás és szakképzettség nélkül, leküzdvé rettenetes honvágyát és a nehéz körülményeket.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Kisnémet László

ELTE Bölcsészettudományi Kar, PPKE Bölcsészettudományi Kar

A pannonhalmi bencések és az 1945-ös földreform

(vt.: Dr. Balogh Margit)

1945. március 17-én az Ideiglenes Nemzeti Kormány elfogadta az 1945/600. számú miniszterelnöki rendeletet, melyben a nagybirtokrendszer megszüntetését és a földműves nép földhöz juttatását tűzte ki célul. A végrehajtás során az ország teljes birtokstruktúrája és tulajdonosi köre változott meg. A földreform egyik legnagyobb vesztese a katolikus egyház lett: kárpótlás nélkül sajátították ki birtokainak mintegy kilenc tizedét. Az egyházat természetesen érzékenyen érintette a koalíciós kormány intézkedése, hiszen nagybirtokhálózata közoktatási és vallási intézményeik, szervezeteik fenntartását szolgálta.

Előadásomban a földreform egy olyan aspektusát mutatom be, mely a bencés rend szempontjából próbálja meg tetten érni az eseményeket. Elsőként a rend Horthy-kori helyzetét és gazdasági útkeresését vázolom fel, majd a földreform végrehajtását és az ezzel kapcsolatos rendi törekvéseket mutatom be a korábbi, valamint saját kutatási eredményeim alapján. Részletesen kitérek a főapátságból érkező utasításokra, valamint az egyes plébániákon lezajló küzdelmekre, melyeket a bencés rendtagok folytattak birtokaik, és végső soron hitéleti, valamint kulturális tevékenységük érdekében.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Popovics Roxána

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Ártatlanul elítélve... Balogh Sándor eszenyi református lelkész elhurcolása

(vt.: Molnár D. Erzsébet)

Kárpátalja történetében újabb sorsfordító eseménysorozat vette kezdetét 1944-ben. A szovjet hadsereg 1944. október 27-ei ungvári bevonulásával új fejezet kezdődött Kárpátalja történetében.

Az 1944-es szovjet megszállás Kárpátalja egész részét érintette. 1946-tól Eszeny (ukránul Jávorove, 1990-től hivatalosan, ukránul is Eszeny), magyar településre a szovjet terror kíméletlenül rányomta a bélyegét. 1944. október 26-án került a térség szovjet kézre. A megfélemlítés első áldozatai közé tartozott Balogh Sándor lekipásztor, akit az előző rendszerben végzett politikai tevékenység vádjával letartóztattak és elítéltek. 1946-ban 5 évi szabadságvesztésre és 3 évi száműzésre ítélték. Miután koholt vádak alapján elítélték, az Urál hegység keleti részén fakitermelésen dolgoztatták. Az utolsó levelét, amelyben utoljára adott magáról életjelet Szverdlovszki terület (ma Jekatyerinburgi) Kercsel nevű helységéből más írta helyette, mert megfagyottak az ujjai. Később jött az értesítés a családnak, hogy 1948. február 25-én meghalt Cses községben, lágerben. A halál okaként a végtagok megfagyása volt feltüntetve.

Balogh Sándort 1991. december 5-én Ukrajna Legfelsőbb Ügyészsége ártatlannak nyilvánította. A KMKSZ eszenyi alapszervezete 1991. szeptember 9-én emléktáblát avatott a templom falán Balogh Sándornak.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Suslik Ádám

Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Az Ungvári Papnevelő Intézet diákjai, mint tábori lelkészek az első világháborúban

(vt.: Dr. Balla Tibor)

Az észak-keleti vármegyék, köztük Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros 1910-es népszámlálási adatai szerint az ott élő rutén kisebbség (számuk 464 ezer fő) közel 98,1 %-a a görög katolikus felekezethez tartozott. A katonai joghatóság szerint ezeknek a személyeknek ha egy adott katonai körzet vallásfelekezeti összetétele elérte a 20%-ot, biztosítottak számukra lelkészeket. Ezek alapján a görög katolikus lelkészek zöme a munkácsi 11., kassai 9., szatmári 12. honvéd, valamint a munkácsi 65., ungvári 66. és a máramarosi 85. császári és királyi ezredekben szolgált.

A háború előtti időszakban a honvédségnél nem volt hivatásos görög katolikus tábori lelkész alkalmazásban, bár a tartalékosok között találunk ehhez a felekezethez tartozókat. Magyar Királyság területéről a császári és királyi gyalogezredeknek három főt biztosítottak a munkácsi, fogarasi és szamosi püspökségek, amelyből egy Munkácson, kettő pedig Erdélyben állomásozott. A lelkészek szinte kivétel nélkül papnövendéki korukban az Ungvári Görög Katolikus Líceumban tanultak. A papnövendékeket iskolájuk területéhez tartozó katonai illetékes ezredekhez sorozták be. A püspöki levéltár adatai alapján 1915-ben elrendelték (Bjelik Imre tábori püspök), hogy kórházi vagy sebesültszállító vonatokon teljesítsenek betegápolói szolgálatot. Sokszor a bevonult betegápolók körében az a hír terjedt el, hogy a skizma pereknek köszönhetően bizalmatlanság figyelhető meg, ezért a Monarchia, valamint a Magyar Királyság belső területeire küldik őket mostoha körülmények közé. Összességében elmondható, hogy a görög katolikus egyház is, a többi felekezettel együtt elviselhetőbbé tette a háború borzalmait a civil lakkosság és a fronton lévő katonák körében.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Togyeriska Erika

Debreceni Egyetem, Történelem Doktori Iskola

Kárpátaljai Holokauszt beregszászi zsidó családok visszaemlékezéseinek tükrében

(vt.: Dr. Prepuk Anikó)

A holokauszt nem más, mint nemzeti szocialista ideológia alapján, iparszerűen megszervezett népirtás. A nácik és szövetségeseik 1945ig 11 millió embert pusztítottak el koncentrációs táborokban, szervezett tömeggyilkosságok, pogromok során.

Az északkelet-magyarországi zsidóság összegyűjtése 1944. április 16-án kezdődött meg. Az összegyűjtés után a zsidókat a legközelebbi táborokba hajtották, általában a nagyobb városok, Munkács, Ungvár, Beregszász, Nagyszőlős, Huszt, Técső téglagyáraiba. A gettókba zárt zsidókra kegyetlen sors várt, mivel a kárpátaljai zsidóság az I. deportálási zónába tartozott, elszállításuk május 15-én kezdődött. 1944. május 16. és 29. között négy transzportban deportálták őket, túlnyomórészt Auschwitzba, ahonnan nagyon kevesen kerültek vissza 1945-ben. A túlélők visszajöttek Beregszászba, remélték, hogy a munkaszolgálatból vagy valamelyik kórházból vagy éppen az orosz fogságból hazatérnek hozzátartozóik. Amikor látták, nincs értelme a várakozásnak, sokan más országban kezdtek új életet, eljutottak Amerikába, Ausztráliába, Izraelbe.

Kárpátalja, ezen belül Beregszász zsidóságának történetére jelentősen kihatottak ezen események, hisz a lakosság hozzávetőlegesen 30%-át jelentő zsidóság szinte eltűnt a városból és környékéről. A szakirodalom és levéltári anyagok mellett a személyes vallomásokkal és visszaemlékezésekkel szeretném bemutatni a zsidó lakosság sorsát Beregszászban.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Veres Szabolcs

Ungvári Nemzeti Egyetem, Történelem Kar

A Katolikus Ifjúsági Egyesület működése Kárpátalján 1939-1944 között

(vt.: Dr. Ferkó Okszana)

Kárpátalja Magyarországhoz történő visszacsatolása után 1939-ben az egyházra nagy szerep hárult, hogy az itt élő magyarság újra a bekapcsolódhasson az anyaország kulturális, vallási életbe.

Azért, hogy helyi magyarságot megpróbálják még jobban egyesíteni a kárpátaljai katolikus egyház anyaországi példára 1941. november 28.-án megalapította a Katolikus Ifjúsági Egyletet.

Az Ifjúsági Egyesület a vallási élet ápolása és a valláserkölcsre való nevelés céljából jött létre a visszacsatolt Kárpátalján. A szervezet nem csak a vallásos életre helyezett hangsúlyt. Igyekeztek a fiatal gazdák, munkások szakmai tudását is szélesíteni, ami elengedhetetlen volt a földműveléshez, melyeket előadások formájában igyekeztek eljuttatni a tagoknak.

Az Ifjúsági Egylet működését tekintve szigorú elveket követett. Nem volt egyszerű a tagjává válni, viszont nagyon nehéz volt folyamatosan egylettagnak megmaradni, mivel nagyon szigorú szabályok vonatkoztak a tagokra. Részt kellett venni a közös programokban, s ha lehetőség volt rá szervezni is azokat. Az aki pedig nem élt példamutató életet, s nem törekedett a érték lenni az egyesületen belül, az nagyon hamar kizárták az egyesületből.

Sajnos a Katolikus Ifjúsági Egyesület Kárpátalján csak 1944-ig volt képes működni, míg a szovjet hadsereg felszabadította a megszállt területet.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Cséke Katalin

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

A református és római katolikus egyház törekvései a roma tanulók hátrányainak leküzdése érdekében Kárpátalján

(vt.: Dr. Fónai Mihály)

Kárpátalján a romák helyzetével foglalkozó állami szervek és civil szervezetek elsősorban mostoha életkörülményeiken, nehéz anyagi helyzetükön, a körükben kiemelkedően magas munkanélküliségen, társadalmi szegregációjukon szeretnének javítani; oktatási, szocializációs problémáikkal csak ritkábban foglalkoznak. Ezen szervezetek, társaságok mellett a kárpátaljai magyar nyelvű cigányok helyzetének javítása érdekében a legtöbbet a református és a római katolikus egyház tesz, a görög katolikus egyháznak Kárpátalján még nincs roma missziója.

A református egyház roma missziójának szerves részét képezi a református egyház által szervezett és működtetett négy cigány iskola, melyek Nagydobronyban, Szernyén, Gáton és Szürtében működnek, valamint a Nagydobronyban, Szernyén és Gáton fenntartott iskola-előkészítő óvodai csoport. Csonkapapiban Református Roma Tanulmányi Központot alakított ki a református egyház, s egyben ez a Kárpátaljai Református Roma Misszió központja is.

A rendszerváltás után kezdődött a római katolikus egyházon belül is az ébredés. A Kárpátaljai Római Katolikus Egyházmegye nyolc cigánytelepen folytat pasztorációt: Konházán, Homokon, Gálócban, Minajban, Munkácson, Pósházán, Beregújfaluban és Visken. Gálócban és Konházán iskola-előkészítő óvoda működik a telepen, Visken pedig elemi iskola segíti a felzárkóztatást, ahol jelenleg öt tanítónő oktat 60 gyereket, az oktatás ukrán nyelven történik magyar anyanyelvű gyerekeknek, hétvégenként magyar nyelven is folyik az oktatás.

Az egyházak roma missziói kétségkívül jelentős eredményeket mutathatnak fel.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Hoványi Márton

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Hittudományi Kar

A vágy teológiája Nüsszai Szent Gergelynél

(vt.: Dr. Puskár Attila)

A magyar nyelvű teológiai szakirodalomban a teológiai antropológia jelenleg még nem tekinthető olyan önálló diszciplínának, mint amilyenről például az olasz teológiai gondolkodásban tudunk.

A vágy teológiájáról folytatott gondolkodás, ami a jelen dolgozatnak is a centrumában áll, éppen ezért nem támaszkodhat rendszerezett és világos teológiai antropológiai alapokra magyar nyelven. Ennek elsősorban azért van jelentősége, mert a nemzetközi teológiai szakirodalomban is tisztázatlan részkérdések, magyar nyelven még inkább kiinduló pontot jelenthetnek: mi is a különbség a vágy, kívánság, törekvés, szándék és ösztön szavainknak, amelyekkel a Biblia héber és görög kifejezéseit szoktuk visszaadni.

A vágy összefoglaló, terminus értékű használata által ugyanakkor arra is érdemes vállalkozni, hogy a különböző szavak által jelzett valóságok közös tapasztalati horizontjára is rákérdezzünk: hogyan írható le a vágy szerkezete? Teremtett ajándékunk, amely hordozza az istenképiségünket? A bűnbeesés következtében torzult-e és ha igen milyen mértékben?

Ezekre a kérdésekre, a nyugati kereszténységben, Szent Ágoston igen összetett válaszokat adott, amelyek gazdag recepciót váltottak ki összefüggésben az áteredő bűn, az idejekorán keresztesletlenül elhunyt gyermekek üdvössége vagy a szeplőtelen fogantatás témájával is.

Az ő koncepciójánál valamivel kevésbé ismert egy kortársának, Nüsszai Szent Gergelynek a teológiai véleménye, aki hasonló kérdéseket feltéve, olykor radikálisan eltérő válaszokat adott a vágyról és ezen keresztül az emberről és Istenről mondható valóságokról elmélkedve. A dolgozat ezért Ágostonnal is összehasonlítva bontja ki a vágy teológiáját Gergelynél, rámutatva annak esetleges korlátaira is.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Molnár Szabina

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A görög katolikus liturgia archaikus és idegen szavainak ismerete Tiszabökény lakosai körében

(vt.: Dr. Csernicskó István)

Kutatásom során azt vizsgáltam meg, hogy Tiszabökény lakosai körében ismert-e a görög katolikus liturgia szövegében előforduló néhány archaikus és idegen szó (például: malaszt, izsóp stb.) jelentése. A faluban 36 görögkatolikus hívet kérdeztem meg ezzel kapcsolatban, vegyesen nőket és férfiakat. A kérdőív feldolgozása során megragadtam a korosztályok és az iskolázottság közötti különbségek vizsgálatát is.

Dolgozatomban tíz szó jelentését magyarázom, amelyek kevésbé, vagy egyáltalán nem ismertek a köznyelvben. Előadásomban ismertetem a kutatásom részleteit és eredményeit. Felméréseim azt bizonyítják, hogy azok a hívek, akik jártak hittanra és rendszeresen eljárnak misére, jobban értelmzik a liturgiában elhangzó imádságokat és az azokban megbúvó idegen és archaikus kifejezéseket. Az idősebb hívek kevésbé adtak helyes válaszokat. Ez azzal magyarázható, hogy gyermekkorukban a szovjet diktatúra hatására tilos volt hittanra és szertartásokra járni. Huszonöt éve azonban már szabad a vallásgyakorlás, így a 30 év körüliek már legálisan is gyakorolhatták vallásukat.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Nagy Tamás

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Ökoteológia a Liturgiában

(vt.: Nyírány János, Th.Lic.)

A Keleti Egyház teológiájának nagyon fontos forrása az Egyház által mindennap imádkozott Liturgia. Ez a Liturgia mutatja meg igazán, hogy hogyan is gondolkodik a bizánci hagyományban élő keresztény ember.

Ha arra vagyunk kíváncsiak, hogy ez a hagyomány mit mond a ma emberének a környezet megóvásáról, akkor a Liturgiát kell megvizsgálunk, hiszen a Liturgia az a mintegy 1600 évet átívelő híd, mely elhozza a korai keresztények, s az egyházatyák gondolkodását a mába.

Eszerint a mindent átfogó gondolkodásmód szerint az Isten az emberre mint „kapcsolattartóra” bízta a kozmosz sorsát. Így hát „egyedül az Eucharisztia embere valósíthatja meg az anyag beillesztését. Egyedül az ikon embere mentheti meg a személy fenyegetett arcát. Csak az ember figyelmeztetheti a tudományt és technikát a föld szentségére, a vele szemben tanúsítandó alázatra és tiszteletre, aki templommá alakítja a világmindenséget, oltára pedig a saját szíve.”

Mindannyian felelősek vagyunk a teremtet világért, s ez a felelősségünk, mely arra sarkall minket, hogy tegyünk is valamit, a környezet, s a benne élő ember védelméért.

Előadásom célja, hogy Aranyszájú Szent János Liturgiájának szövege mentén megismerjük az első századok keresztényeinek gondolkodását, s megismervén ezt az örökséget, előrébb vigyen minket az ökoteológia területén, a környezettudatos keresztény gondolkodásban.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Szaplonczy Máté

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Egyház a családokért

(vt.: Dr. Dr. Máté-Tóth András)

Egyre többen vélekednek úgy napjainkban, hogy válságban van a család intézménye. Korunk liberalizmusa, a túlzott individualizmus és a megfigyelhető materialista-konzumista szemlélet valóban olyan társadalmat formáló erők, melyeket az Egyház és az elkötelezett hívő ember nem hagyhat figyelmen kívül. Mégis érdemes feltennünk a kérdést, válságról van-e szó vagy csak változásról. Azt mindenképpen érdemes átgondolni, hogy a családok helyzetét teológiai szempontból értékelvén milyen mércét kell használnunk: a korábbi családmoddelt mint ideált, vagy az isteni kinyilatkoztatásból felfedezhető igazságot. Előadásomban az elmúlt 15 évben végbement, családokkal kapcsolatos társadalmi változásokat vizsgálom. A téma aktualitását nem lehet eléggé hangsúlyozni, hiszen mindnyájan észrevesszük a gyakran negatív tendenciákat.

Jelen előadás jellege és terjedelme nem teszi lehetővé, hogy minden téren kimerítsük ezt a bőséges témát, ezért vizsgálódásomat bizonyos fontosabb aspektusok megfigyelésére szűkítettem le.

Az összehasonlítás alapjául az 1999-ben a Magyar Katolikus Püspöki Kar által kiadott A Boldogabb Családokért c. körlevelének, és a közel-múltban Ferenc pápa által összehívott vatikáni III. Rendkívüli Szinódus dokumentumainak hasonlóságait és különbségeit használom.

Az előadás főbb pontjai: a dokumentumok bemutatása; a párbeszédesség jelleg fontosságának hangsúlyozása; az elváltak-újrarahasodottak problémaköre és az ezekhez kapcsolódó viták és lelkipásztori lehetőségek; a tömegkommunikáció szerepének felerősödése, jellegének változásai és az ezekben rejlő veszélyek.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Tóth Attila

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A vallási turizmus vonzerőinek idegenforgalmi feltárása a Volóci járásban

(vt.: Dr. Berghauer Sándor)

A pályamű a volóci járás vallási turizmussal kapcsolatos vonzerőinek idegenforgalmi feltárását igyekszik bemutatni. A három fejezetből álló dolgozat elsősorban általános tudnivalókat közöl a volóci járásról, mint térségről. Továbbá az idegenforgalmi vonzerők bemutatásával és jellemzésével foglalkozik, s végül a vonzerők megőrzésével kapcsolatos problémákat tárja fel a hallgatóság számára.

A munkában igyekszünk több nézőpontból megvizsgálni az adott vonzerőket, hogy egy megközelítőleg teljes képet tudjunk alkotni a felvázolt objektumokról.

A pályamű hét csodálatos ruszin fatemplomot és egy felbecsülhetetlen eszmei értékkel rendelkező emlékművet mutat be, melyek közvetve-közvetlenül kapcsolódnak magyar nemzetünkhöz.

Továbbá a munkában szó esik e vonzerők megőrzésével kapcsolatos gazdasági és társadalmi problémákról is, melyek nagymértékben rontják a térség szépségét, és rossz fényt vetnek a nemzetek közti kapcsolatokra is.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Varga Csaba

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

A „gender mainstreaming” keresztény szemmel

(vt.: Dr. Soltész János)

Előadásom témájaként a gender ideológia bemutatását választottam. A téma aktualitása és veszélyei miatt áll igen közel hozzám, ezért tartom fontosnak. Igyekszem bemutatni a gender fogalmát, kialakulást, alapjait, módszereit, céljait és azt, hogy mi lehet erre az Egyház és a józan gondolkodású emberek válasza. A témában megjelent számos publikáció alapján próbálok egy átfogó, és leginkább általános képet adni, ami remélhetőleg érthető és tiszta, de közel sem kimerítő leírása a gender ideológiának. Célom ezzel az, hogy egy nagyon valós és aktuális problémát vizsgáljak meg keresztény szemmel. Hiszen ez az ideológia azért lehet különösen veszélyes, mert egy nagyon alapvető dolgot szeretne elvenni az embertől, ami Isten felé vezetheti, ez pedig nem más, mint az objektív igazság.

II. Keresztény Tudományos Diákköri Konferencia

Beregszász, 2015. február 26.

GÖRÖGKÖR - KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA GÖRÖGKATOLIKUS LELKÉSZSÉG

Jegyzet:

